

DEPARTAMENTUL DE STUDII PARLAMENTARE ȘI POLITICI UE
DIRECȚIA STUDII ȘI DOCUMENTARE LEGISLATIVĂ

**VÂRSTA MINIMĂ DE
RĂSPUNDERE PENALĂ A
MINORILOR IN STATE MEMBRE
ALE UNIUNII EUROPENE**

studiu documentar

septembrie 2025

Lucrările elaborate în cadrul Direcției studii și documentare legislativă au caracter documentar și nu reprezintă punctul de vedere al Camerei Deputaților.

Documentele legislative oficiale au fost consultate în limba de origine, iar traducerea informațiilor relevante selectate nu reprezintă o traducere oficială, fiind furnizată ca un mijloc de înțelegere a unui document original, scris în altă limbă.

Baza de date cuprinzând totalitatea studiilor elaborate de Direcția studii și documentare legislativă poate fi accesată prin intermediul paginii de Intranet a Camerei Deputaților la adresa: <http://www.cdep.ro/infoparl/dip.studii?par1=2021>

Documentare și sinteză: Bogdan Mrejeru
Consilier- Direcția studii și documentare legislativă
Palatul Parlamentului, str. Izvor nr.2-4, sect.5, București
Tel: 021.316.03.65; 021.414.13.50/ 51, Interior 1350,
E-mail: doc@cdep.ro

ABSTRACT

Instanțele judecătorești din statele membre UE sunt, în general, obligate să ia în considerare vârsta, maturitatea și circumstanțele individuale atunci când stabilesc răspunderea penală pentru minori.

Prezentul material cu caracter documentar încearcă să evidențieze unele *aspecte comparative privind vârsta minimă de răspundere penală pentru minori* în unele state membre UE (ex: **Austria, Belgia, Bulgaria, Croația, Cehia, Cipru, Danemarca, Estonia, Finlanda, Franța, Germania, Grecia, Letonia, Luxemburg, Malta, Polonia Portugalia, Spania, Suedia, Ungaria, Țările de Jos**).

La nivelul Uniunii Europene, abordarea generală față de infractorii minori care comit infracțiuni violente pune accentul pe reabilitarea acestora în cadrul unor sisteme specializate, cu pedepse privative de libertate aplicate doar în cazurile grave.

De asemenea, justiția pentru tineri, componentă esențială a sistemului judiciar, are de îndeplinit o sarcină complexă fiind chemată să dea răspunsuri echitabile atât victimei, cât și tânărului delincvent stabilind, în același timp, granițele dintre comportamentele antisociale grave și cele care fac parte din procesul normal de maturizare.

CUPRINS

INTRODUCERE	5
AUSTRIA	5
BELGIA.....	6
BULGARIA	7
CEHIA	8
CIPRU	8
CROAȚIA.....	9
DANEMARCA.....	9
ESTONIA	11
FINLANDA.....	11
FRANȚA	12
ITALIA.....	13
GERMANIA.....	13
GRECIA	14
LETONIA	15
LUXEMBURG	15
MALTA.....	16
POLONIA.....	17
PORTUGALIA	17
SPANIA.....	18
SUEDIA.....	18
UNGARIA	19
ȚĂRILE DE JOS	20
ANEXĂ.....	22
WEBOGRAFIE	26

INTRODUCERE

La nivel european, justiția juvenilă reprezintă o preocupare constantă din partea mai multor organisme și agenții cu atribuții în domeniul protecției drepturilor copiilor. De asemenea, în orientările și documentele elaborate de instituțiile europene referitoare la protecția copiilor se subliniază rolul esențial de îndrumare cu privire la modul de garantare a protejării drepturilor [copiilor](#) aflați în conflict cu legea și la modul de aplicare a mecanismului de dejudiciarizare și a alternativelor la detenție.

În cazul actelor penale violente comise de minori, sistemele de justiție din statele membre UE acordă prioritate măsurilor educative și reintegrării acestora, dar cu o abordare mai strictă și adaptată gravității violenței. Vârsta minimă a răspunderii penale a minorilor diferă considerabil în cadrul statelor membre UE, variind de la 14 ani la 18 ani pentru anumite infracțiuni. Sub aceste vârste, minorii nu sunt, în general, considerați responsabili penal, dar pot fi implementate măsuri de protecție a acestora.

Procesul de prevenire a delincvenței juvenile, componentă vitală a [sistemului justiției pentru tineri](#), este alcătuit din mai multe elemente: o lege penală specială pentru delincvenții tineri, având la bază principiul respectării drepturilor minorilor, instanțe specializate de judecată pentru minori, un raport echilibrat între sancțiunile punitive și măsurile socio-educative.

În cele ce urmează vom prezenta *aspecte comparative și un tabel anexat privind vârsta minimă de răspundere penală a minorilor* în state membre UE.

ASPECTE COMPARATIVE

AUSTRIA

În Austria, vârsta minimă pentru răspunderea penală este de **14** ani. Minorii sub această vârstă care comit infracțiuni nu sunt supuși urmăririi penale. În schimb, autoritățile de asistență socială și instanțele de familie pot lua măsuri axate pe dezvoltarea personală a copilului.

[Legea privind justiția pentru minori\(JGG\)](#) reglementează sancțiunile penale ale tinerilor cu vârste cuprinse între 14 și 18 ani (**art.1, alineatele (1), (2) și (3)-Jugendgerichtsgesetz**. Persoanele cu vârsta cuprinsă între 18 și 21 de ani pot fi, de asemenea, supuse unor reglementări specifice în acest cadru. Sunt excluse de la orice fel de urmărire penală, infracțiunile săvârșite de un minor cu vârsta sub 14 ani. Ca răspuns la astfel de fapte, instanța de tutelă/instanța specializată de dreptul familiei poate lua măsuri exclusiv pentru protejarea și promovarea dezvoltării personale a minorului (**art. 4 alin.(1) din JGG**).

În plus, un minor (mai exact, o persoană cu vârsta cuprinsă între 14 și 18 ani) care săvârșește o infracțiune nu răspunde penal dacă: acesta nu este, din motive speciale, suficient de matur pentru a recunoaște ilegalitatea faptei sau pentru a acționa în consecință sau comite o infracțiune la o vârstă sub 16 ani, în cazul în care nu se face vinovat de o abatere gravă și nu există motive specifice care să impună aplicarea dreptului penal pentru minori pentru a-l descuraja să mai săvârșească infracțiuni.

Principiul de bază al dreptului penal pentru minori, consacrat, este acela de a descuraja autorul infracțiunii să mai săvârșească alte infracțiuni, ajutându-l astfel să devină un cetățean responsabil, care respectă legea (**art.5 alin.(1) din JGG**). Anumite dispoziții procedurale ale JGG și anumite limitări privind severitatea pedepselor se aplică și persoanelor cu vârste cuprinse între 18 și 21 de ani care sunt considerate „adulți tineri” conform **art.1 alin. (5) și art. 19 din JGG**.

De regulă, în cadrul procedurilor împotriva delincvenților juvenili și, în majoritatea cazurilor, împotriva adulților tineri, durata maximă de pedeapsă privative de libertate și cuantumul maxim pe zi al amenzii sunt reduse la jumătate. Nu există un prag minim al pedepsei. Amenzile calculate pe baza valorii, a beneficiului sau a prejudiciului, inclusiv despăgubirile și confiscările, pot fi impuse numai în măsura în care acestea nu pun în pericol dezvoltarea ulterioară a minorului (**art. 5 alin. (4), (5) și (6) din JGG**).

BELGIA

Conform [Legii privind protecția tinerilor](#), principiul nerăspunderii penale pentru minori sub vârsta de **18 ani** rămâne valabil chiar și în cazul actelor săvârșite cu violență. La nivel federal funcționează *tribunale speciale pentru minori* care au jurisdicție asupra cazurilor penale în care sunt implicați.

De asemenea, se aplică o serie de măsuri educative, care sunt proporționale cu faptele penale comise de minori care pot fi și restrictive. Acestea pot include:

- *Plasamentul într-o instituție specializată* pentru fapte violente grave respectiv într-un centru de reeducare cu programe specifice de gestionare a agresivității. Durata plasamentului poate fi mai lungă în funcție de gravitatea faptei și de evoluția minorului.
- *Supravegherea strictă* - Măsurile de supraveghere pot fi intensificate, implicând controale mai frecvente și cerințe mai stricte pentru minor și familie.
- *Programe de reabilitare specifice*; minorii care comit acte violente pot fi obligați să participe la programe psihologice și terapeutice specializate în gestionarea furiei, controlul impulsivității și dezvoltarea empatiei.
- *Prestarea unei munci în folosul comunității*; aceasta poate fi orientată spre activități care să-l responsabilizeze pe minor cu privire la consecințele violenței sale și să promoveze repararea prejudiciului.
- *Posibilitatea excepțională a trimiterii minorului către instanțele de drept comun*; Pentru actele de violență deosebit de grave comise de minori de peste 16 ani, există posibilitatea ca instanța să decidă transferul dosarului către instanțele

de drept comun. Această măsură este excepțională și se ia în considerare doar în cazuri extreme, ținând cont de circumstanțele faptei, personalitatea minorului și șansele de reeducare ale acestuia. Chiar și în acest caz, instanța va lua în considerare vârsta minorului la stabilirea pedepsei.

BULGARIA

Legislația bulgară prevede o definiție juridică a „copilului”. Conform [Legii privind protecția copilului](#), „un copil este o persoană fizică ce nu a împlinit vârsta de 18 ani”¹.

În Bulgaria, vârsta minimă de la care se poate antrena răspunderea penală este de **14** ani (*art31-31 Cod penal*). Minorii sub 14 ani nu răspund din punct de vedere penal.

Dacă săvârșesc fapte care prezintă pericol social, li se pot aplica măsuri educative, stabilite de instanță, inclusiv plasamentul într-o instituție specializată². Conform **art.31 alin 2 din Codul Penal**,³ dacă minori comit de acte periculoase pentru societate, ei sunt prezumați a fi penal nevinovați și nu pot fi acuzați și găsiți vinovați pentru comiterea unei infracțiuni.

Potrivit **Codului de procedură penală** (CPC), există norme specifice pentru examinarea cazurilor de infracțiuni comise de persoane minore – Capitolul 30, **articolele 385-395**⁴. Minorii sunt împărțiți în două grupuri – minori cu vârsta între 14 și 16 ani și minori cu vârsta între 16 și 18 ani. Răspunderea penală a acestora este atenuată în comparație cu răspunderea penală a adulților, gradul de atenuare fiind mai redus în categoria de vârstă 16-18 ani. În acest sens, se ține cont de vârsta, gradul de maturitate, dezvoltarea individuală și natura faptei comise.

Pentru actele penale comise cu violență, se aplică măsuri educative adaptate gravității faptei, care pot fi restrictive și intensive. Acestea pot include:

- plasamentul într-o instituție de reeducare specializată care se aplică pentru o perioadă determinată, în funcție de gravitatea faptei și de șansele de reeducare;
- supravegherea de către inspectorii de probațiune se realizează în baza unui plan individual de reeducare;
- obligativitatea de a urma programe de consiliere psihologică și terapie, pentru gestionarea agresivității și dezvoltarea empatiei;
- prestarea de muncă neremunerată în folosul comunității, adaptată pentru a responsabiliza minorul;
- pedeapsa cu închisoarea (în cazuri excepționale).

Minorii care au împlinit 16 ani pot fi condamnați la închisoare dacă instanța consideră că măsurile educative sunt insuficiente sau dacă minorul reprezintă un pericol

¹ <https://www.mlsp.government.bg/uploads/37/politiki/trud/zakonodatelstvo/eng/child-protection-act.pdf>

² https://e-justice.europa.eu/topics/your-rights/rights-minors-court-proceedings/bg_ro

³ <https://www.mlsp.government.bg/uploads/1/blgarsko-zakonodatelstvo/en/criminal-code.pdf>

⁴ [https://www.venice.coe.int/webforms/documents/default.aspx?pdffile=CDL-REF\(2019\)034-e](https://www.venice.coe.int/webforms/documents/default.aspx?pdffile=CDL-REF(2019)034-e)

social semnificativ. Pedeapsa este executată într-un regim special, separat de adulți, fiind de obicei mai mică decât cea prevăzută pentru adulți pentru aceeași infracțiune.

CEHIA

În Republica Cehă, vârsta responsabilității penale este de **15** ani (*art.25, Cod penal*). În cazul în care un copil cu vârsta sub 15 ani săvârșește o faptă care în alte circumstanțe ar constitui infracțiune, se declanșează o procedură civilă specială și se pot impune măsuri de protecție sau educative care vizează reeducarea și protecția minorului în temeiul Legii privind procedurile judiciare speciale ([Legea nr. 292/2013](#)), și nu o procedură penală în temeiul Codului de procedură penală⁵). De asemenea, [Legea nr.218/2003 privind justiția pentru minori](#), reglementează gestionarea faptelor penale săvârșite de persoane sub vârsta de 18 ani.

Responsabilitatea penală pentru minori este relativă, adică depinde de nivelul de dezvoltare morală și intelectuală a acestuia la momentul săvârșirii infracțiunii, nu doar de vârsta acestora. Dacă unui minor îi lipsește maturitatea de a înțelege nelegalitatea acțiunilor sale sau de a-și controla comportamentul, este posibil să nu fie găsit vinovat penal. Cauzele care implică infractori minori sunt judecate de tribunale specializate pentru minori, cu judecători specializați din cadrul instanțelor de drept comun. Procedurile judiciare acordă prioritate interesului superior al copilului și vizează justiția restaurativă, concentrându-se pe repararea prejudiciului și pe reintegrare socială⁶.

CIPRU

În Cipru, vârsta minimă a răspunderii penale este de 14 ani⁷. Copiii cu vârsta sub 14 ani nu răspund penal pentru niciun act sau faptă comisă, potrivit [Codului penal, cap. 154](#).

De asemenea, [Legea privind delincvenții juvenili, cap. 157](#), definește „copilul” ca fiind o persoană cu vârsta sub 14 ani și „tânărul” ca fiind o persoană cu vârsta de 14 ani sau mai mare și sub 16 ani. Delincvenții minori cu vârsta peste 16 ani sunt tratați de sistemul judiciar ca adulți.

⁵ https://www.okri.hu/images/stories/NKJogtar/cseh_be_en.pdf

⁶ https://e-justice.europa.eu/topics/your-rights/rights-minors-court-proceedings/cz_ro

⁷ https://e-justice.europa.eu/sites/default/files/2019-04/Rights-of-Minors-CY_CY_en.pdf?id=605aea4e-c4e1-4aa4-983b-404beaeb4e2d

CROAȚIA

Responsabilitatea penală începe de la vârsta de 14 ani⁸ (*art.10 Cod penal*). Instanțele pentru minori⁹ fac distincție între:

- a) minori cu vârsta cuprinsă între 14 și 16 ani, cărora li se pot aplica doar măsuri corecționale, nu și pedeapsa cu închisoarea. Aceste măsuri includ: - obligații speciale (de exemplu, participarea la programe de consiliere, implicarea în muncă în folosul comunității); - plasament într-un centru de corecție; - supraveghere intensificată; - supraveghere intensificată cu ședere zilnică într-o instituție de corecție.
- b) minori cu vârsta cuprinsă între 16 și 18 ani, cărora li se pot aplica atât măsuri corecționale, cât și pedeapsa cu închisoarea pentru minori, dar numai pentru infracțiuni pentru care legea prevede o pedeapsă de 5 ani de închisoare sau mai mult, și dacă natura și gravitatea infracțiunii o impun. Participarea copilului la proceduri judiciare, în cazurile în care minorul este autorul infracțiunii, este reglementată prin *Legea privind instanțele pentru tineri (Zakon o sudovima za mladež)*¹⁰.

În conformitate cu legea privind instanțele pentru tineri, procedurile penale împotriva minorilor ori în cazurile de protecție juridică a copiilor sunt urgente și trebuie inițiate, derulate și încheiate fără întârzieri nejustificate de poliție și de parchete.

DANEMARCA

Vârsta minimă pentru răspunderea penală este de **15** ani¹¹ (*art.15, Cod penal*). Minorii sub 15 ani care comit fapte penale sunt preluați de sistemul de servicii sociale, care se concentrează pe bunăstare și măsuri preventive și nu pe pedepse penale.

Nu există un sistem separat de justiție pentru minori. Tinerii care săvârșesc fapte penale și au vârsta mai mare de 15 ani sunt tratați în general în cadrul sistemului obișnuit de justiție penală, în conformitate cu aceleași legi și proceduri ca și adulții, cu unele excepții¹².

Pentru persoanele cu vârsta cuprinsă între 15 și 17 ani, deși sunt judecate în instanțele obișnuite, există reguli specifice și o tendință către sancțiuni mai puțin severe pentru tineri. Pedeapsa cu închisoarea este în general rezervată cazurilor grave sau infracțiunilor repetate. Atunci când sunt pronunțate, pedepsele pentru minori sunt mai reduse decât cele pentru adulți.

⁸https://e-justice.europa.eu/topics/your-rights/rights-minors-court-proceedings/hr_ro

⁹ [Zakon o sudovima za mladež - Zakon.hr](https://www.zakon.hr/z/180/zakon-o-sudovima-za-mladez)

¹⁰ <https://www.zakon.hr/z/180/zakon-o-sudovima-za-mladez>

¹¹https://e-justice.europa.eu/topics/your-rights/rights-minors-court-proceedings/dk_ro

¹²https://e-justice.europa.eu/sites/default/files/2019-04/Rights-of-Minors-DA_DK_en.pdf?id=0e870a7d-7c23-432d-9b7b-fb7bbe91decd

Codul penal danez¹³ nu prevede aplicarea de sancțiuni specifice pentru infractorii cu vârsta sub 18 ani în legătură cu anumite infracțiuni. Totuși, există sancțiuni speciale pentru infractorii cu vârsta sub 18 ani care sunt aplicate de instanță atunci când sunt îndeplinite condițiile pentru aplicarea acestora. Pedepsa închisorii pe viață nu poate fi aplicată persoanelor sub 18 ani.

Potrivit Codului penal, faptul că infractorul nu împlinise vârsta de 18 ani la momentul săvârșirii faptei trebuie considerat, în mod normal, o circumstanță atenuantă la stabilirea pedepsei. În ceea ce privește sancțiunile posibile pentru un infractor cu vârsta sub 18 ani, ca regulă generală, amenzile pentru persoanele cu vârsta sub 18 ani trebuie reduse. În plus, acuzația împotriva unei persoane care nu împlinise vârsta de 18 ani la momentul comiterii faptei poate fi retrasă parțial sau total. Uneori, decizia de a renunța la acuzare va fi condiționată de semnarea unui acord de recunoaștere (pentru minori) de către infractor. Acest tip de sancțiune se adresează tinerilor infractori care nu au manifestat încă un model de comportament infracțional permanent și care sunt vinovați de infracțiuni economice minore, precum furtul și distrugerea de bunuri. Aceste sancțiuni pot fi impuse numai dacă infractorul și-a recunoscut vina.

De asemenea, se pune un accent mai mare pe sancțiunile alternative, neprivative de libertate pentru tineri, cum ar fi:

- a) amenda, care este dispusă în cazuri mai puțin grave;
- a) impunerea condiționată a unor activități specifice pe care tânărul trebuie să le îndeplinească, cum ar fi serviciul în folosul comunității, participarea la programe de tratament, etc;
- b) aplicarea unor perioade de probă cu obligații specifice pentru tineri, care includ programe educaționale sau de formare socială, supravegheate de autoritățile de asistență socială; tratament socio-pedagogic structurat, controlat timp de 2 ani, care poate începe cu o perioadă într-o unitate securizată.

*Consiliile pentru criminalitate juvenilă*¹⁴ (Ungdomskriminalitetsnævnet)¹⁵ au fost introduse în anul 2019 pentru a gestiona cazurile care implică minori cu vârsta cuprinsă între 10 și 17 ani, care comit infracțiuni grave sau infracțiuni grave repetate. Consiliul pentru criminalitatea juvenilă este format dintr-un judecător, un angajat al poliției cu experiență în prevenirea criminalității și un angajat municipal cu experiență în asistența socială pentru copii și adolescenți vulnerabili. Consiliile au autoritatea de a decide dacă un copil/adolescent trebuie înscris într-un program de prevenire și reabilitare, de a impune o reacție imediată asupra copilului/adolescentului, de a decide asupra unei măsuri speciale. Ulterior, autoritatea municipală este responsabilă de punerea în aplicare a deciziei Consiliului.

¹³ <https://antislaverylaw.ac.uk/wp-content/uploads/2019/08/Denmark-Criminal-Code.pdf>

¹⁴ <https://eucpn.org/document/danish-policy-on-youth-crime>

¹⁵ <https://www.justitsministeriet.dk/wp-content/uploads/2022/04/The-Youth-Crime-Board-Meeting-evaluation-of-the-Danish-Youth-Crime-Board-10-05-2021.pdf>

Aceste consilii pot dispune măsuri obligatorii de protecție a copilului. Pentru minorii cu vârsta cuprinsă între 15 și 17 ani care sunt găsiți vinovați de către instanță, sesizarea consiliului de criminalitate juvenilă¹⁶ face parte din dispozitivul hotărârii de condamnare a lor pentru a evalua necesitatea intervențiilor sociale¹⁷.

ESTONIA

În Estonia, vârsta responsabilității penale este de **14** ani¹⁸ (*art.33, Cod penal*). Conform [Legii privind sancțiunile aplicabile minorilor](#), tinerii sub 14 ani care săvârșesc infracțiuni nu sunt supuși pedepsei penale. În schimb, aceste fapte sunt tratate prin intermediul *consiliilor pentru minori* care pot aplica sancțiuni educaționale și alte măsuri axate pe dezvoltarea și comportamentul copilului¹⁹. Potrivit Statutului lor²⁰, consiliile pentru minori sunt create pentru coordonarea activității de prevenire a criminalității în rândul tinerilor aflați în jurisdicția lor administrativă, precum și pentru influențarea și reducerea comportamentului criminal al minorilor și pentru a sprijini socializarea acestora și aplicarea sancțiunilor prevăzute de lege²¹.

Sistemul estonian de justiție pentru minori, pune accent pe respectarea standardelor internaționale în domeniu și pe interesul superior al copilului. Deși nu există instanțe specializate pentru minori, tinerii (14-17 ani) sunt tratați în baza unor condiții specifice de către justiția penală. De asemenea, pentru delincvenții cu vârsta cuprinsă între 14-17 ani, instanța ia în considerare vârsta și maturitatea acestora la stabilirea sancțiunilor penale.

FINLANDA

Abordarea pedepsirii minorilor care comit acte criminale violente implică un sistem judiciar care acordă prioritate bunăstării și reabilitării copilului, recunoscând totodată și responsabilitatea părintească.

În Finlanda, vârsta minimă privind răspunderea penală este de **15** ani²² (*Cap.3, art.4,Cod penal*). Copiii sub 15 ani care săvârșesc fapte penale nu sunt supuși unei pedepse. În schimb, faptele sunt analizate de autoritățile de protecție socială în

¹⁶ https://pjp-eu.coe.int/documents/42128013/47261806/Danish_youth_policy_Forum21.pdf/de22ef52-3043-463f-b47c-a481d7ab54d9?t=1382945894000

¹⁷ <https://share.google/zv3TPBFYRDV4ncnTZ>

¹⁸ [Eesti Vabariigi lastekaitse seadus–Riigi Teataja](#)

¹⁹ https://ijbssnet.com/journals/Vol_3_No_22_Special_Issue_November_2012/23.pdf

²⁰ <https://ojs.utlib.ee/index.php/juridica/article/view/JI.2017.25.07/8876>

²¹ https://e-justice.europa.eu/topics/your-rights/rights-minors-court-proceedings/ee_ro

²² https://e-justice.europa.eu/topics/your-rights/rights-minors-court-proceedings/fi_ro

conformitate cu *Legea privind bunăstarea copilului*²³. Pot fi luate măsuri ce includ: - îndrumare și sprijin pentru copil și familie; - plasamentul în alte instituții de îngrijire rezidențială; - acțiuni terapeutice.

Persoanele cu vârsta cuprinsă între 15 și 17 ani sunt considerate responsabile penal pentru acțiunile lor, dar sunt tratate diferit față de adulți în sistemul de justiție penală. Accentul se pune pe pedepse atenuate și pe măsurile de reeducare.

FRANȚA

În Franța, există un sistem de justiție dedicat pentru minori cu tribunale specializate și judecători instruiți în psihologia și educația copilului. Accentul se pune pe înțelegerea motivelor legate de comiterea infracțiunii și promovarea reabilitării și reintegrării minorului în societate.

Vârsta responsabilității penale este de **18 ani**²⁴ (*art.122-8, Codul penal*). Cu toate acestea, există un sistem de sancțiuni pentru minori în funcție de vârstă și maturitate:

- minorii sub vârsta de 13 ani nu răspund penal. În cazul în care comit fapte care ar constitui infracțiuni pentru adulți, ei sunt supuși măsurilor educative decise de un judecător pentru minori, care vizează educația, supravegherea și îngrijirea lor.
- minorii cu vârste cuprinse între 13 și 16 ani pot răspunde penal, dar se preferă sancțiunile educaționale. Pedepsele sunt în general atenuate în comparație cu cele pentru adulți. Judecătorul poate decide asupra măsurilor educaționale, sancțiunilor sau o combinație a ambelor, pedeapsa cu închisoarea fiind ultima soluție.
- minorii cu vârsta cuprinsă între 16 și 18 ani răspund penal, dar principiul atenuării pedepselor se aplică în continuare. Judecătorul ia în considerare vârsta și maturitatea acestora. Măsurile educaționale pot fi impuse în continuare alături sau în locul sancțiunilor penale.

Tipuri de sancțiuni pentru minori:

- măsurile educative se aplică în special pentru minorii cu vârste mici și pot include: mustrarea; plasament la o rudă sau un terț de încredere; plasament într-o instituție de învățământ;
- supravegherea de către un ofițer de probațiune; obligația de a participa la activități specifice; servicii în folosul comunității, care sunt adaptate pentru minori.
- sancțiunile sunt luate în considerare atunci când măsurile educaționale sunt considerate insuficiente sau pentru abateri mai grave și sunt întotdeauna adaptate vârstei și maturității minorului: amenzi; restricții privind drepturile minorului; servicii în folosul comunității; plasarea într-un centru educațional

²³ <https://www.finlex.fi/sv/lagstifning/2007/417>

²⁴ https://e-justice.europa.eu/topics/your-rights/rights-minors-court-proceedings/fr_ro

securizat (o măsură privativă de libertate axată pe educație intensivă și supraveghere); pedeapsa cu închisoarea cu termene maxime semnificativ reduse în comparație cu adulții.

Pentru minorii sub 16 ani, pedeapsa maximă este în general jumătate din cea stabilită unui adult care comite aceeași infracțiune. Pentru cei cu vârsta cuprinsă între 16 și 18 ani, se poate aplica și pedeapsa integrală, similar adulților.

ITALIA

În Italia, sistemul juridic are prevederi specifice pentru minorii care comit acte criminale violente, punând accent pe reabilitare și educație²⁵. Vârsta răspunderii penale este de **14** ani (*art.97, Cod penal*). Copiii sub 14 ani nu răspund din punct de vedere penal. În cazul săvârșirii de infracțiuni, serviciile sociale și instanțele de familie intervin cu măsuri educative și de protecție.

De asemenea, există un sistem specializat de justiție pentru minori²⁶ reglementat de [Codul de procedură penală](#). Accentul este pus pe bunăstarea, educația și reabilitarea minorului, detenția fiind considerată o soluție extremă. [Tribunalul pentru minori](#) poate impune diverse măsuri, printre care:

- măsuri educaționale și de sprijin: îndrumare, probațiune, programe de sprijin pentru familie, consiliere psihologică și servicii comunitare;
- măsuri de prevenție. Acestea pot include plasarea temporară într-o comunitate sau într-un centru de detenție pentru minori, dar sunt utilizate cu precauție și pentru cel mai scurt timp posibil.
- pedepse privative de libertate rezervate pentru cele mai grave infracțiuni.

Pedepsele sunt reduse semnificativ în comparație cu cele pentru adulți, iar închisoarea pe viață este interzisă pentru infractorii care erau minori la momentul săvârșirii infracțiunii. Pedepsele sunt executate în centre specializate de detenție pentru minori.

GERMANIA

La baza sistemului justiției pentru minori se află principiul subsidiarității sau al minimei intervenții. Aceasta înseamnă că sancțiunile penale vor fi dispuse doar dacă se dovedesc indispensabile. În plus, aceste sancțiuni sunt limitate de principiul proporționalității. Principiul subsidiarității pedepsei este consacrat și din punct de vedere legislativ, prin modificările aduse *Legii privind tribunalele pentru minori – Jugendgerichtsgesetz - JGG*. Sancțiunile care sunt dispuse cu prioritate de către *tribunalele pentru minori* sunt măsurile educative și disciplinare.

În Germania, minorii răspund penal în cadrul procedurilor judiciare numai dacă împliniseră vârsta de **14** ani la momentul săvârșirii infracțiunii²⁷ (*art.19, Cod penal*).

²⁵ <https://www.giustizia.it/giustizia/it/contentview.page?contentId=ART1123482#ra1>

²⁶ <https://www.ilpost.it/2022/04/09/giustizia-minorile-italia>

²⁷ https://e-justice.europa.eu/topics/your-rights/rights-minors-court-proceedings/de_ro

Dreptul penal special aplicabil minorilor ([*Jugendstrafrecht*](#)) se aplică inculpaților care aveau peste 14 ani, dar care nu împliniseră încă vârsta de 18 ani la momentul săvârșirii infracțiunii. În cazul adolescenților cu vârsta de peste 18 ani, dar care nu împliniseră încă vârsta de 21 de ani la momentul săvârșirii infracțiunii, se poate aplica dreptul penal aplicabil minorilor, în funcție de nivelul de dezvoltare personală al individului sau de natura infracțiunii.

Dispozițiile dreptului penal aplicabil minorilor sunt menite să țină seama de nivelul de dezvoltare al acestor inculpați. Instanțele speciale pentru minori ([*Jugendgerichte*](#)) au competența de a soluționa procedurile penale împotriva minorilor. În principiu, în procedurile judiciare este implicată și Agenția de asistență juridică pentru minori ([*Jugendgerichtshilfe*](#)), un serviciu social al Agenției municipale de asistență socială pentru copii și tineri (*Kinder- und Jugendhilfe*). Ședințele de judecată ale instanțelor pentru minori nu sunt deschise publicului.

În Germania, instanțele pentru minori au la dispoziție diverse sancțiuni posibile, inclusiv avertismente, instrucțiuni cu privire la modul în care autorul infracțiunii își poate desfășura viața sau instrucțiuni de a participa la cursuri de formare socială, ordine de a presta muncă sau de a efectua plăți pentru a compensa prejudiciile provocate, detenția (pe termen scurt) și – în ultimă instanță, în cazuri grave – pedepse privative de libertate pentru minori. Pedepsele privative de libertate pentru minori sunt executate în instituții speciale destinate tinerilor delincvenți, menite să ofere sprijin și educație adecvate vârstei.

GRECIA

În Grecia, un minor este considerat a fi o persoană cu vârsta cuprinsă între 7 și 17 ani, inclusiv. Vârsta minimă pentru răspunderea penală este de **15** ani împliniți ([*art.126 -127 Cod penal*](#)). Persoanele minore care nu au împlinit vârsta de 12 ani (copii) nu pot fi trase la răspundere penală. O persoană are răspundere penală limitată între vârsta de 13 și vârsta de 17 ani (adolescenți)²⁸. Un minor cu vârsta cuprinsă între 12 și 15 ani care a săvârșit o infracțiune are dreptul de a fi asistat și de a depune o contestație împotriva unei decizii judiciare. Odată ce acesta a împlinit vârsta de 17 ani, acest drept îi revine în mod exclusiv.

Sistemul judiciar elen prevede existența unor judecători de instrucție și procurori pentru minori în fiecare tribunal de primă instanță și în fiecare curte de apel, magistrați care sunt specializați în cauze de criminalitate juvenilă. Instanțele pentru minori sunt instanțe penale care au jurisdicție exclusivă asupra tuturor persoanelor tinere cu vârste

²⁸https://e-justice.europa.eu/topics/your-rights/rights-minors-court-proceedings/el_ro

cuprinse între 7 și 18 ani, la momentul la care a fost săvârșită infracțiunea. Ele sunt constituite din judecători specializați și judecă cauzele în care sunt implicați tinerii.

LETONIA

Vârsta responsabilității penale în Letonia este de **14** ani (*art.11, Cod penal*). Copiii sub 14 ani care săvârșesc infracțiuni nu sunt supuși pedepsei penale. În schimb, aceste situații sunt tratate de către autoritățile de asistență socială și instanțele de familie, care pot implementa măsuri de protecție.

Măsuri obligatorii cu caracter corecțional pot fi aplicate copiilor cu vârste cuprinse între 11 și 18 ani pentru infracțiuni care ar atrage răspunderea penală sau administrativă a adulților.

Nu există un sistem separat de justiție pentru minori. Tinerii cu vârsta mai mare de 14 ani sunt tratați, în general, în cadrul sistemului obișnuit de justiție penală, dar în condiții specifice subliniate în legea penală. Concentrarea se pune pe reabilitarea minorului, scopul fiind acela de a ghida și educa aceste persoane pentru a deveni membri responsabili ai societății.

Tipuri de sancțiuni pentru minori²⁹:

- un minor(14-17 ani) poate fi pedepsit numai cu anumite tipuri de pedepse penale prevăzute de lege. Instanța poate exonera minorul de pedeapsă și poate aplica în schimb măsuri obligatorii cu caracter corecțional, având în vedere circumstanțe atenuante. Aceste măsuri pot include:
 - avertizarea;
 - plasamentul într-o instituție de învățământ de reabilitare;
 - supravegherea de probațiune;
 - detenția pe termen scurt.

LUXEMBURG

În Luxemburg, un sistem judiciar³⁰ specializat se ocupă de infracțiunile comise de minorii care nu au împlinit vârsta minimă pentru răspunderea penală, și anume **18** ani³¹. Acest lucru înseamnă că un copil care nu a împlinit vârsta de 18 ani nu comite „infracțiuni” ci „fapte calificate drept infracțiuni”, iar o instanță specializată, și anume Tribunalul pentru

²⁹ <https://likumi.lv/ta/id/49096-bernu-tiesibu-aizsardzibas-likums>

³⁰ <https://justice.public.lu/fr.html>

³¹ https://e-justice.europa.eu/topics/your-rights/rights-minors-court-proceedings/lu_ro

Minori ([Tribunal de la jeunesse](#)) este responsabilă pentru aplicarea măsurilor de custodie, protecție și/sau educare.

Tribunalul pentru Minori este instanța cu competență specială care se ocupă de copiii infractori sau suspectați de comiterea unor infracțiuni, precum și de dispunerea măsurilor de protecție pentru copiii care au nevoie de asistență și protecție. Suspecții/infractorii minori nu sunt considerați infractori, ci copii care au nevoie de protecție și ajutor. În consecință, [Codul penal](#) nu li se aplică ca atare minorilor.

Sistemul de justiție pentru minori din Luxemburg este reglementat de [Legea din 10 august 1992 privind protecția minorilor](#). Copiii suspecți/delincvenți nu sunt considerați delincvenți, ci copii care au nevoie de protecție și ajutor. În consecință, dreptul penal nu se aplică ca atare copiilor. În cadrul serviciului de poliție judiciară, o unitate specifică se ocupă de copii. [Legea din 16 decembrie 2008](#) privind sprijinul acordat tinerilor și familiilor și Codul de procedură penală.

MALTA

În Malta, vârsta minimă de la care minorii pot răspunde penal este **14** ani (*art.35, Cod penal*). Astfel, se prevede că: „... un minor cu vârsta sub 14 ani este exonerat de răspunderea penală pentru orice faptă sau omisiune”. Cu toate acestea, instanța poate, în urma cererii depuse de poliție, să solicite părintelui sau oricărei alte persoane responsabile de creșterea copilului să se prezinte în fața sa.

Vârsta minimă de la care o persoană poate introduce o acțiune în justiție în nume propriu, în calitate de reclamant este 18 ani³². În ceea ce privește infractorii minori, există o instanță specializată în soluționarea cauzelor penale în care sunt implicați minori, și anume *Curtea pentru minori*³³ (*Il-Qortital-Minorenni*).

Mai mult, *art.37* din Codul penal prevede că un minor cu vârsta sub 16 ani este, de asemenea, exonerat de răspunderea penală pentru orice act sau omisiune săvârșită fără intenție. Pe de altă parte, dacă intenția este dovedită de către acuzare și minorul are vârsta cuprinsă între 14 și 16 ani sau între 16 și 18 ani, pedeapsa este redusă.

³²https://e-justice.europa.eu/topics/your-rights/rights-minors-court-proceedings/mt_ro

³³ https://e-justice.europa.eu/topics/taking-legal-action/legal-systems-eu-and-national/national-ordinary-courts/mt_ro

POLONIA

În Polonia, sistemul juridic se adresează minorilor care comit acte criminale violente printr-un sistem specializat care acordă prioritate reabilitării și educației acestora. Vârsta responsabilității penale este de **17 ani** (*art.10, Cod penal*).

În cazul în care minorii sub vârsta de 13 ani comit acte care sunt considerate infracțiuni dacă ar fi săvârșite de adulți, instanța de familie poate aplica măsuri educaționale sau corective în temeiul *Legii privind procedurile în materie de minori*³⁴.

Mai mult, persoanele cu vârsta cuprinsă între 13 și 17 ani sunt supuse, de asemenea, prevederilor Legii privind procedurile în materie de minori care se concentrează pe măsuri educaționale și corective, pedeapsa fiind considerată drept ultimă soluție. Instanța pentru minori își propune să înțeleagă motivele din spatele comportamentului delincvent și să pună în aplicare măsuri care să-l îndrume pe minor către o conduită responsabilă.

Cauzele care implică minori sunt judecate de instanțe de familie specializate, cu judecători instruiți în procedurile pentru minori. Procesele diferă de cauzele penale pentru adulți, punând accent pe interesul superior și reabilitarea minorului.

PORTUGALIA

Sancțiunile pentru minorii care săvârșesc fapte penale considerate infracțiuni țin seama de categoriile de vârstă pentru aplicarea diferitelor sisteme juridice³⁵. Vârsta responsabilității penale este de **16 ani** (*art.19, Cod penal*³⁶).

Totuși, în cazul în care se comit astfel de acte cu caracter penal:

- de către tineri cu vârsta sub **12 ani**, se aplică sistemul prevăzut de *Legea nr. 147/1999* privind protecția copiilor și a tinerilor în pericol (*Lei de Proteção de Crianças e Jovens em Perigo*), o lege care are exclusiv scopuri de protecție;
- de către minori cu vârste cuprinse între **12 și 16 ani**, se aplică *Legea nr. 166/1999 privind tutela educațională (Lei Tutelar Educativa)* modificată prin *Legea nr.4/2015*. În temeiul acestei legi, sunt puse în aplicare măsuri de protecție și educative pentru minorii în ceea ce privește integrarea acestora în viața comunității într-un mod demn și responsabil;
- de către persoane cu vârsta de peste **16 ani**, care răspund penal și pot face obiectul unei pedepse, răspunderea penală fiind stabilită în temeiul Codului de procedură penală (*Código do Processo Penal*). De asemenea, tinerii cu vârste

³⁴ [Support and rehabilitation of minors. - Journal of Laws 2024.978 i.e. - OpenLEX](#)

³⁵ https://e-justice.europa.eu/topics/your-rights/rights-minors-court-proceedings/pt_ro

³⁶ <https://wfrtds.org/wp-content/uploads/2021/02/Portugal-Criminal-Code-2006-EN.pdf>

cuprinse între 16 și 21 de ani sunt supuși unui regim penal special prevăzut în [Decretul-lege nr. 401/1982](#).

SPANIA

În Spania, cadrul legal pentru minorii care comit acte criminale violente este prevăzut de [Legea organică nr.5/2000](#) care reglementează răspunderea penală a minorilor. Această lege stabilește un sistem distinct de justiția penală pentru adulți, acordând prioritate caracterului educațional al măsurilor aplicate tinerilor infractori³⁷.

Vârsta răspunderii penale este de **14** ani (*art.3 din Legea nr.5/2000*). Copiii sub 14 ani care comit fapte ce ar constitui infracțiuni dacă sunt comise de adulți nu răspund penal. În schimb, acestea intră sub jurisdicția dreptului civil, iar serviciile sociale sau agențiile de protecție a copilului pot interveni cu măsuri orientate spre îngrijire.

De asemenea, există un sistem de [justiție pentru minori](#), cu tribunale pentru minori și procurori specializați. Accentul este pus pe reabilitarea și reintegrarea minorului. Legea nr.5/2000 subliniază caracterul educațional al măsurilor; interesul superior al copilului; proporționalitatea măsurii față de infracțiunea comisă și nivelul intelectual al minorului; reintegrarea minorului în societate.

Măsurile aplicate în cazul copiilor care nu au îndeplinit vârsta minimă pentru antrenarea răspunderii penale (sub 14 ani) sunt voluntare sau implică plasarea copilului într-un centru de plasament.

Instanțele specializate (Tribunalele pentru Minori) - „[Juzgados de menores](#)”, sunt competente să judece infracțiuni și contravenții comise de persoane cu vârsta cuprinsă între 14 și 18 ani în conformitate cu Legea organică nr. 5/2000.

SUEDIA

În Suedia³⁸, vârsta minimă pentru antrenarea răspunderii penale este de **15** ani³⁹(*Cap.1, art.6, Cod penal*). Nu există instanțe specializate pentru infractorii tineri. Copiii cu vârsta sub 15 ani nu pot fi urmăriți penal, dar sunt preluați de serviciile sociale, iar cei cu vârste cuprinse între 15 și 18 ani sunt judecați în instanțele de drept comun⁴⁰.

³⁷https://e-justice.europa.eu/topics/your-rights/rights-minors-court-proceedings/es_ro

³⁸<https://justicewithchildren.org/sites/default/files/library/attachments/17%20Sweden%20Access%20to%20Justice%20for%20Children.pdf>

³⁹https://e-justice.europa.eu/topics/your-rights/rights-minors-court-proceedings/se_ro

⁴⁰<https://www.lawgratis.com/blog-detail/juvenile-laws-at-sweden>

Copiii cu vârsta sub 15 ani nu pot răspunde penal pentru infracțiunile comise. Principiul fundamental este că infractorii tineri trebuie să facă mai întâi obiectul unor măsuri aplicate de serviciile sociale, și nu celor care țin de serviciul penitenciar și de probațiune.

[Legea nr.167/1964](#) privind delincvenții minori prevede sancțiuni speciale care se aplică exclusiv în cazul infractorilor tineri cu vârste cuprinse între 15 și 21 de ani⁴¹. Infractorii minori cu vârste cuprinse între 18 și 21 de ani sunt adesea condamnați la aceleași pedepse ca și adulții. În cazul în care minorul a comis infracțiunea înainte de vârsta de 21 de ani, se va ține seama de imaturitatea sa atunci când se stabilește pedeapsa.

Atunci când un minor este suspectat de comiterea unei infracțiuni, părinții sau o altă persoană responsabilă de îngrijirea copilului trebuie să fie informați cât mai curând posibil cu privire la infracțiune și la interogatoriul acestuia. Dacă infracțiunea este gravă, serviciile sociale trebuie, de asemenea, să fie informate cu privire la infracțiune și să fie prezente în timpul interogatoriului (*art.5-7 din Legea privind delincvenții minori*). Atunci când un copil este suspectat de comiterea unei infracțiuni, se numește, în mod normal, un avocat din oficiu (*art.24 din Legea privind delincvenții minori*).

Ancheta și procedurile judiciare sunt adaptate suspjecțiilor minori. Ancheta trebuie să se desfășoare cât mai rapid posibil, iar decizia privind urmărirea penală trebuie luată în termen de cel mult 6 săptămâni de la comunicarea actului de acuzare a copilului. Judecătorii specializați judecă în cadrul procedurilor judiciare în cazurile în care infractorul are sub vârsta de 21 de ani.

Pentru persoanele cu vârsta cuprinsă între 15 și 17 ani, pedepsele privative de libertate sunt aplicate în mod excepțional și, în general, sunt rezervate infracțiunilor grave. Alte sancțiuni pentru minori includ: - probațiunea - coroborată cu alte măsuri, cum ar fi implicarea în serviciile comunitare sau în programele de tratament; - custodia pentru tineri reprezintă o formă mai intensivă de supraveghere și tratament, de regulă efectuată în instituții speciale gestionate de serviciile sociale.

UNGARIA

În Ungaria, justiția pentru minori⁴² se adresează tinerilor care comit acte criminale violente cu accent pe reintegrarea lor. Vârsta răspunderii penale este de **14** ani conform *art.16, Cod penal*. Copiii sub 14 ani nu sunt răspunzători penal pentru faptele lor. În schimb, dacă un copil sub 14 ani comite o faptă care constituie infracțiune dacă ar fi

⁴¹https://bra.se/download/18.48b9ab7b19301e3350f206e/1730985285883/2014_20_Offences%20committed%20by%20children.pdf

⁴² [Juveniles and criminal justice - Hintalovon](#)

săvârșită de un adult, pot fi aplicate și alte măsuri de justiție penală, care implică servicii sociale și intervenția familiei⁴³.

Codul de procedură penală are reguli specifice care se aplică infractorilor care aveau sub 18 ani la momentul săvârșirii infracțiunii. Aceste reguli se aplică chiar dacă infractorul împlinește 18 ani în cursul procesului penal. Scopul principal al oricărei pedepse sau măsuri aplicate unui infractor minor este acela de a asigura dezvoltarea adecvată a acestuia și de a-l ajuta să devină membru util al societății. Alegerea sancțiunii trebuie să țină cont de nevoile educaționale și de protecție ale minorului.

Instanța poate aplica diverse sancțiuni pentru minori (14-17 ani), care sunt în general mai puțin severe decât cele pentru adulți respectiv:

- mustrare;
- serviciul de probațiune;
- participarea la programe educaționale sau de formare profesională;
- plasarea într-o instituție de corecție pentru minori, care reprezintă o pedeapsă privativă de libertate folosită pentru infracțiuni mai grave.

Aceste instituții sunt separate de închisorile pentru adulți și se concentrează pe educație și reabilitare. Infractorii sub 21 de ani sunt considerați minori în acest context și sunt separați de adulți.

ȚĂRILE DE JOS

În Țările de Jos, pedepsirea minorilor care comit acte criminale violente este guvernată de Legea penală privind minorii, care acordă prioritate educației și reabilitării acestora.

Vârsta responsabilității penale este de **12** ani (*art.486, Cod procedură penală*). Copiii sub 12 ani nu răspund penal, în schimb, serviciile sociale și agențiile de protecție a copilului intervin cu măsuri de susținere și protecție.

Există un sistem specializat de justiție pentru minori⁴⁴, cu instanțe și unități de detenție. Accentul este pus pe circumstanțele individuale ale tânărului, dezvoltarea sa și reintegrarea în societate. Scopul principal este prevenirea recidivei prin educație și îndrumare. Sancțiunile trebuie să fie proporționale cu infracțiunea comisă, cu vârsta și

⁴³ <https://birosag.hu/en/en/en/en/about-us/nationwide-programmes-0/child-centred-administraion-justice>

⁴⁴ <https://www.rechtspraak.nl/Organisatie-en-contact/Rechtsgebieden/Strafrecht/Procedures/Paginas/Jeugdstrafrecht.aspx>

maturitatea infractorului. [Deciziile](#) judecătorești trebuie luate având în vedere interesul superior al minorului.

Sanctiunile pentru minori (12-17 ani) sunt: - mustrarea (un avertisment oficial din partea judecătorului); - serviciul în folosul comunității (muncă neremunerată pentru un anumit număr de ore); - penalizarea prin învățare (obligativitatea de a urma un anumit curs sau program de formare); - plasarea sub supravegherea unui ofițer de probațiune sau un tutore de familie; - plasament într-o instituție de îngrijire, pentru infracțiuni mai grave sau repetate, care implică reabilitare și îndrumare.

ANEXĂ
TABEL PRIVIND VÂRSTA MINIMĂ DE RĂSPUNDERE PENALĂ A MINORILOR ÎN STATE MEMBRE UE

Nr.crt.	State membre UE	Vârsta minimă pentru răsăundere penală (ani împliniți)	Lege/ act normativ/ articol	Text articol lege
1.	AUSTRIA	14	Legea privind instanțele pentru minori), art. 1 alin. (1) și (2) și art.4 alin. (2) Jugendgerichtsgesetz	Nicio persoană care avea vârsta sub 14 ani la momentul comiterii unei infracțiuni nu poate fi supusă pedepsei. O persoană în vârstă de 14 sau 15 ani nu poate fi supusă sancțiunilor penale în cazul în care fapta sa nu este „gravă” și în cazul în care aplicarea justiției juvenile nu este necesară pentru a preveni comiterea de acte criminale de către tineri.
2.	BELGIA	18	Legea privind protecția tineretului , art.36	Tribunalul pentru minori este competent să judece plângerile formulate împotriva unui minor cu vârsta sub 18 ani care, prin comportamentul său necorespunzător sau indisciplinat, provoacă motive serioase de nemulțumire.
3.	BULGARIA	14	Codul penal , art. 31 alin. (2) și art.32 alineatele (1)-(2)	Persoanele cu vârsta sub 14 ani nu pot fi trase la răspundere penală, deși pot fi supuse unor măsuri educative în cazul în care au comis acte periculoase pentru societate. O persoană cu vârsta cuprinsă între 14 și 18 ani poate fi trasă la răspundere penală numai dacă a fost capabilă să înțeleagă natura și semnificația faptei și să-și controleze acțiunile.
4.	CROAȚIA	14	Legea privind instanțele pentru minori , art. 44; Codul penal , art. 10	Nicio persoană nu poate fi judecată pentru o infracțiune comisă înainte de împlinirea vârstei de 14 ani, iar orice caz care implică o persoană sub această vârstă trebuie tratat de Centrul pentru Protecție Socială.

5.	CIPRU	14	Codul penal, cap. 154.	Copiii cu vârsta sub 14 ani nu răspund penal.
6.	CEHIA	15	Codul penal , art.25	Nicio persoană care avea vârsta sub 15 ani la momentul la care se presupune că a comis o infracțiune nu poate fi trasă la răspundere penală.
7.	ESTONIA	14	Codul penal , art 33; Legea privind sancțiunile aplicabile minorilor , art. 2 și art.3(9).	Un copil cu vârsta sub 14 ani la momentul comiterii faptei penale nu poate răspunde penal.
8.	DANEMARCA	15	Codul Penal , art.15	Nimeni nu poate fi tras la răspundere penală pentru o faptă săvârșită înainte de împlinirea vârstei de 15 ani.
9.	FINLANDA	15	Codul penal , Cap.3, art.4	Minorii cu vârsta sub 15 ani nu pot fi trași la răspundere penală pentru nicio infracțiune.
10.	FRANȚA	18	Codul penal , art.122-8	Persoanele cu vârsta sub 18 ani „capabile să înțeleagă ceea ce fac” sunt responsabile penal pentru infracțiunile grave, contravențiile sau delictelor minore pentru care au fost găsite vinovate și pot fi supuse unor măsuri de protecție, asistență, supraveghere și educare.
11.	GERMANIA	14	Codul Penal , art.19	Nicio persoană care avea vârsta sub 14 ani la momentul comiterii presupusei infracțiuni nu poate fi trasă la răspundere penală.
12.	GRECIA	15	Codul penal , art.126-127	În cazul unui minor care a comis o faptă penală fără a fi împlinit vârsta de 15 ani, se vor aplica numai măsuri educative sau terapeutice.

				În cazul unui minor care a comis o faptă pedepsibilă și a împlinit vârsta de 15 ani, se vor aplica măsuri educative sau terapeutice, cu excepția cazului în care se consideră necesară aplicarea unei măsuri de corecție penală.
13.	ITALIA	14	Codul penal , art.97	Copiii cu vârsta sub 14 ani nu pot fi trași la răspundere penală pentru nicio infracțiune, iar persoanele cu vârsta cuprinsă între 14 și 17 ani (inclusiv) pot fi trase la răspundere penală numai în cazul în care au fost considerate capabile să formeze intenția criminală necesară în legătură cu infracțiunea specifică.
15.	LETONIA	14	Codul penal , art 11	O persoană nu poate fi trasă la răspundere penală pentru o infracțiune presupusă a fi fost comisă înainte de împlinirea vârstei de 14 ani.
16.	LUXEMBURG	18	Legea privind protecția copiilor (Loi du 10 Août 1992 relative à la protection de la jeunesse , art.1 - 2) prevede că, în general, persoanele cu vârsta sub 18 ani trebuie să fie judecate de tribunalele pentru minori, unde măsurile luate vizează protecția, îngrijirea, terapia și educația.	Minorii pot fi trimiși în fața instanțelor și pot fi supuși pedepselor aplicabile adulților începând cu vârsta de 16 ani. În plus, competențele instanței pentru minori sunt, în anumite circumstanțe, de natură penală sau corecțională, incluzând privarea de libertate în general și detenția până la 10 zile. (Loi du 10 août 1992 relative à la protection de la jeunesse, art. 32)
18.	MALTA	14	Codul penal , art.35, alin.1	Minorii sub 14 ani nu pot fi trași la răspundere penală.

19.	POLONIA	17	Codul penal , art.10	Orice persoană cu vârsta de peste 17 ani poate fi judecată pentru orice infracțiune prevăzută în Codul penal. Pentru infracțiunile enumerate în mod specific la articolul 10 alineatul (2), copiii pot fi judecați începând cu vârsta de 15 ani.
20.	PORTUGALIA	16	Codul penal , art.19	Minorii sub 16 ani nu răspund penal.
23.	SPANIA	14	Legea organică nr.5/2000 privind răspunderea penală a minorilor, art.3	Niciun minor nu poate fi tras la răspundere penală pentru o faptă comisă înainte de împlinirea vârstei de 14 ani, dar minorii care comit ceea ce ar putea fi considerată o faptă penală pot fi supuși unor măsuri de protecție.
24.	SUEDIA	15	Cod penal , Cap.1, art.6	Nicio persoană nu poate fi supusă unei sancțiuni penale pentru o infracțiune comisă înainte de împlinirea vârstei de 15 ani.
25.	UNGARIA	14	Cod penal , art.16	Persoanele care nu au împlinit vârsta de 14 ani la momentul săvârșirii infracțiunii sunt exonerate de răspundere penală, cu excepția cazurilor de omor [alineatele (1)-(2) ale secțiunii 160], omor calificat (secțiunea 161), lovire [alineatul (8) ale secțiunii 164], tâlhărie [alineatele (1)-(4) ale secțiunii 365] și jaf [alineatele (2)-(3) ale secțiunii 366] Cod penal, în cazul în care aveau mai mult de 12 ani la momentul săvârșirii infracțiunii și în cazul în care înțelegeau natura și consecințele faptelor lor.
26.	ȚĂRILE DE JOS	12	Codul de procedură penală , art.486	Minorii pot fi trași la răspundere penală pentru infracțiuni comise începând cu vârsta de 12 ani.

WEBOGRAFIE

[JGG - Jugendgerichtsgesetz](#) – Austria

https://e-justice.europa.eu/topics/your-rights/rights-minors-court-proceedings/at_ro

<https://archive.crin.org/en/home/ages/europe.html>

https://e-justice.europa.eu/sites/default/files/2019-04/Rights-of-Minors-BG_BG_en.pdf?id=0957024a-26e7-4eec-97ea-0826654c4d9e - Bulgaria

https://e-justice.europa.eu/topics/your-rights/rights-minors-court-proceedings/bg_ro

https://e-justice.europa.eu/topics/your-rights/rights-minors-court-proceedings/cz_ro
Cehia

<https://www.cylaw.org/nomoi/arith/CAP157.pdf> - Cipru

https://e-justice.europa.eu/sites/default/files/2019-04/Rights-of-Minors-CY_CY_en.pdf?id=605aea4e-c4e1-4aa4-983b-404beaeb4e2d

https://e-justice.europa.eu/topics/your-rights/rights-minors-court-proceedings/hr_ro
Croația

https://e-justice.europa.eu/sites/default/files/2019-04/Rights-of-Minors-DA_DK_en.pdf?id=0e870a7d-7c23-432d-9b7b-fb7bbe91decd

- Danemarca

https://e-justice.europa.eu/topics/your-rights/rights-minors-court-proceedings/ee_ro -
Estonia

https://e-justice.europa.eu/topics/your-rights/rights-minors-court-proceedings/fi_ro
Finlanda

https://e-justice.europa.eu/sites/default/files/2019-04/Rights-of-Minors-FR_FR_fr.pdf?id=544be83d-be85-4e7b-87f9-38b052023de0 – Franța

https://e-justice.europa.eu/topics/your-rights/rights-minors-court-proceedings/de_ro
Germania

https://e-justice.europa.eu/topics/your-rights/rights-minors-court-proceedings/el_ro
Grecia

https://e-justice.europa.eu/topics/your-rights/rights-minors-court-proceedings/lu_ro
Luxemburg

https://e-justice.europa.eu/sites/default/files/2020-10/Rights%20of%20Minors_LU_v2_LU_en.pdf?id=aae6ebcc-c934-46e6-ac64-3a6216919700

https://e-justice.europa.eu/sites/default/files/2019-04/Rights-of-Minors-MT_MT_en.pdf?id=eab3604a-ea8f-496e-bba7-960d578148cf - Malta

https://e-justice.europa.eu/topics/your-rights/rights-minors-court-proceedings/pt_ro - Portugalia

https://e-justice.europa.eu/sites/default/files/2019-04/Rights-of-Minors-SE_SE_en.pdf?id=c5147e96-7977-4794-96c1-0807bd5c8699 – Suedia

https://e-justice.europa.eu/topics/your-rights/rights-minors-court-proceedings/es_ro - Spania

https://e-justice.europa.eu/sites/default/files/2019-04/Rights-of-Minors-ES_ES_en.pdf?id=07b1f43f-be38-411e-bc99-8563bb8acc66

<https://gtg.com.mt/criminal-lawyers-malta-juvenile-crime-maocr-justice/>

<https://diariodarepublica.pt/dr/pesquisa>

https://legislationline.org/sites/default/files/documents/1d/Portugal_CC_am2015_po.pdf

https://www.oijj.org/sites/default/files/archivospaginas/baaf_luxembourg1.pdf

<https://www.government.se/legal-documents/>